

En tidlig morgen gik vi med vor bagage om bord i s/s "Agnete", for med denne at sejle første etape til Svendborg. "Agnete" var dengang et helt nyt skib og repræsenterede den højeste luksus i de sydfynske farvande. Første klasses salon var udført i mahogni med kongebåt betræk på møblerne, så jeg var helt benovet over så megen elegance. Fra Svendborg kørte jeg for første gang med damptog til Nyborg, hvorfra vi sejlede med færge til Korsør. Dengang var de fleste endnu hjulfærger, dog sejlede skruefærgerne "Odin" og "Christian IX" hovedsagelig med passagerer fra hovedforbindelserne hvoraf der jo dengang ikke var så mange. På Storebælt, hvor vi havde fint vejr, glædede jeg mig som så mange gange senere over mågerne, der dengang var lige så frække og elegante som nu. Ved ankomsten til Københavns Hovedbanegård var jeg godt trætt, og jeg blev helt forvirret af al den tummel, der var på banegården. Det var jeg jo -fra en lille provinsby ikke vant til, men her fik jeg atter en glædelig overraskelse. Vi skulle køre i rigtig "taxi" til vort hotel. Hotel "Dania", som dengang lå i Store Strandstræde, og hvis indehaver, så vidt jeg ved, var en ældre skibsfører, var dengang et fast tilholdssted for skibsofficerer og disses familier, når de opholdt sig i København, enten som hyresøgende, eller når de lå der med skib. Da hotelkarlen var indfødt marstaller, var det en selvfølge, at vi marstallere ikke kunne bo andre steder. Da personalet var godt orienteret om alt vedrørende søfart, gav hotellet en udmærket service. På hotellet lå der besked fra Marstal, at min far var vel ankommet til Le Havre, og da vi ventede en travl næste dag, fik vi anvist vort værelse for at blive godt udhvilet til morgendagens strabadser, men forinden måtte jeg gå på toilettet. Jeg havde af min mor fået besked om, at når jeg var færdig, skulle jeg trække i håndtaget. Det gjorde jeg og fik et chok. Der lød en infernalsk larm. Det sydede og hvædede, og vandet brusede i kummen, og ud for jeg med et skrig med bukserne halvt nede og ind til min mor. Jeg troede, jeg havde lavet en frygtelig ulykke. Hun beroligede mig dog hurtigt, men da jeg jo aldrig havde set et sådant apparat før, var det jo ikke sært, at jeg blev bange. Da krigen rasede i Nordfrankrig, var den eneste mulighed for at komme til Frankrig at rejse over England, og de følgende par dage gik med ledsaget af hotelkarl Rasmussen at rende ambassaderne på dørene. Der var de meget skeptiske, idet de to lande (Frankrig og England) på det tidspunkt, forståeligt nok, var grebet af en spionfrygt, der nærmede sig hysteri. Det lykkedes dog efter nogle dages forløb at få visum både til England og Frankrig. Derefter var problemet at finde skibsløjlighed, og under Rasmussens vejledning turede vi nu rundt på de forskellige rederikontorer og forklarede dem vor situation. De viste megen forståelse, men turde ikke love os noget i den nærmeste fremtid, og vort mod og humør sank efterhånden. Men så en dag var hele København pludselig i oprør. Løbesedler blev uddelt, og folk stimlede sammen ved havnen, og grunden var, at den engelske undervandsbåd "E 13" enten på vej til eller fra Østersøen var løbet på grund ved Saltholm og der blev beskudt af en tysk patruljebåd på dansk territorium. Det var en grov krænkelse af vor neutralitet, og danske marinefartøjer løb derfor ud og lagde sig imellem. Spørgsmålet var nu, om de danske marineskibe blev nødt til at beskyde den tyske patruljebåd, eller om denne ville trække sig tilbage. Det viste sig dog til alt held, at tyskeren opgav skydningen, men da var undervandsbåden gennemhullet og et større antal engelske orlogsgaster dræbt og lemlæstet. Alt dette skete den 19. august 1915. DFDSs eksportbåd s/s "Vidar" var bygget samme år, og det rygtedes nu, at dette skib var udset til det ærefulde hverv at sejle ligene af de engelske marinere hjem til deres fædreland. Skibet, der vistnok havde fået frit lejde, blev forsynet med lyskastere til at belyse navn og nationalitetsmærker ved nattetide, og det største lastrum blev overklædt med engelske flag og sørgeflor og indrettet til en slags kapel. Skønt "Vidar" ventedes fuldt belagt med britiske ambassadefolk samt danske søofficerer, der skulle deltage i begravelsen i England, lykkedes det os ved venlig imødekommenhed fra DFDSs side at få udstedt billetter til denne rejse. Dagen derefter fik vi besked om, at nu måtte vi gå om bord et eller andet sted i havnen, og umiddelbart derefter blev vi af to bugserbåde slæbt over til Flådens Leje. Herovre oplevede vi en gribende højtidelighed, da de mange flagsmykkede kister indsvøbt i det engelske orlogsflag blev bragt om bord og anbragt i det interimistiske kapel i lastrummet i overværelse af vort lands mest højtstående personer. Så snart denne ceremoni var

forbi, kastedes fortøjningerne, og vi sejlede ud af havnen med flaget på halv stang ledsaget af to danske torpedobåde. Vi havde skønt vejr op gennem Sundet, og vi passerede Kronborg først på aftenen.

Straks efter blev der ringet til middag. Forretten bestod af aspargessuppe med hele asparges. Da jeg aldrig havde set det før, fik jeg den idé, at det var stearinlys, og jo mere jeg smagte på det, des mere fik jeg tællesmag i munden, og da skibet samtidig begyndte at slingre lidt - nu var vi kommet i rum sø - var jeg færdig. Jeg blev godt søsyg, kastede op og måtte til sengs. »Vidar» var kun indrettet til et fåtal passagerer, men ved udvisning af ridderlighed over for damerne fik min mor og en engelsk dame overladt et tomands kammer i fællesskab, skønt mange herrer måtte nøjes med soveplads på sofaerne i salonen. Jeg måtte dele køje med min mor. Hen på aftenen faldt jeg dog i søvn, og da jeg stod op næste morgen, var jeg helt kvik igen, og jeg har aldrig været søsyg siden. Vi var nu nået op i Skagerrak, og vor eskorte havde forladt os, så jeg begyndte nu at interessere mig for mine omgivelser. Der var en trist alvorlig stemning over hele skibet, hvilket jo ikke kunne undre i betragtning af den last, vi sejlede med. Af børn var der kun to, en dreng og en pige, vistnok ambassadebørn og søskende. De talte kun engelsk. Jeg forsøgte at komme i leg med dem, men det gik trevnt, og jeg tabte snart interessen for dem. De havde deres guvernante med, og vi var under konstant opsyn. Vejret var diset med lidt regn, så jeg kedede mig grusomt. Alle passagererne var nervøse for, at der skulle dukke undervandsbåde op, mens mit lønlige ønske var, at der skulle dukke en op, så jeg kunne få en sådan at se. Om natten sejlede vi med de lysegrå skibssider med nationalitetsmærkerne fuldt oplyst og desuden med en særlig projektør til at oplyse flaget i agterstavnen. Da vi nærmede os den engelske kyst, kom to engelske torpedojagere til stede for at eskortere os, og da vi senere nåede ind i smult farvand, kom lods og repræsentanter for det engelske admiralitet om bord. Da vi sejlede ind i havnen - vistnok Hull- med flaget på halv stang, var der mødt en mængde mennesker op, og efter at der var holdt en kort andagt i lastrummet, blev de flagsmykkede kister nænsomt båret i land af marinesoldater.

Først efter at alt dette var sket, fik vi passagerer lov til at forlade skibet, og da vi med vor bagage kom ind i toldvisitationen, fik vi en glædelig overraskelse. Der stod far, som jeg ikke havde set i 3-4 år. Han havde fået et telegram, som mor havde afsendt fra København, og var så rejst os i møde for at hjælpe os gennem den sidste etape af rejsen til Frankrig. Gensynsglæden var stor, og umiddelbart derefter kørte vi med tog sydefter til London. Rejsen dertil var begivenhedsløs. Ved ankomsten til London tog vi straks ind på et hotel, og efter at vi havde spist, fortalte mine forældre mig, at jeg her skulle have mit eget værelse. Det var jeg ikke særlig begejstret for, da jeg var bange for at ligge alene på så fremmed et sted, men det kunne jeg jo ikke så godt indrømme, da jeg nødig ville "tabe ansigt" over for far. Jeg kom derfor med forskellige argumenter, såsom at det var en unødvendig flothed, og jeg sagtens kunne sove hos dem, men de var ikke til at overtale. Jeg skulle have mit eget værelse og måtte finde mig deri.

Vort ophold i London strakte sig vistnok over et par dage. Mine forældre skulle hilse på forskellige venner, der havde deltaget i deres bryllup der året før. Desuden skulle min far ordne nogle forretninger der, samt have visum på det franske gesandtskab for tilbagereisen til Le Havre... En morgen stod vi så på toget, der skulle føre os videre til Southampton. Dette tog var overfyldt med emigranter, der vistnok for størstedelens vedkommende skulle til Australien. Børnene var meget nysgerrige efter at vide, om vi skulle med samme passagerdamper, men min far måtte svare benægtende. Ved ankomsten til Southampton fik vi at vide, at regelmæssig sejlads med bådene til Frankrig var indstillet, samt at bådene var forbeholdt militære transportere, da der var observeret tyske undervandsbåde i Kanalen ud for Isle of Wight. Vi blev så atter indlogeret på hotel. Vi boede der nogle dage og tilbragte tiden med at se på byen. Jeg husker, der var en imponerende fæstningsmur der. Som udlændinge blev vi vistnok stadig holdt under opsyn, idet vi gentagne gange blev bortvist fra områder, hvor vi var uønskede. En eftermiddag blev vi så afhentet af civilklædte politibetjente og ledsaget om bord på skibet, og vi fik her meddelelse om, at det var os strengt forbudt at

forlade skibet eller salonen. Ved mørkets frembrud strømmede en mængde soldater om bord, og senere på aftenen sejlede vi.

Kanaldamperne mellem Southampton og Le Havre blev, i lighed med dem der sejlede på ruten Dover-Calais, dengang betragtet som nogle af verdens hurtigste skibe. Vort skib var på denne rejse så overfyldt med passagerer, hovedsagelig sanitetssoldater og sygeplejersker på vej til fronten i Frankrig, at der næppe var plads til at sidde ned. Mine forældre måtte efter ordre ikke komme på dæk. Man har vel været bange for, at de skulle signalere til eventuelle undervandsbåde, mens jeg dog som barn kunne færdes frit omkring. Sygeplejerskerne opholdt sig mest under dæk, mens hele skibet var oversået med soldater, der sad eller lå overalt med deres oppakning. Min rejsegenerthed var nu stærkt aftagende, og da jeg fandt ud af, at de var velforsynet med chokolade og lignende, som de havde fået af deres pårørende, blev jeg snart fine venner med dem og hele aftenen smovsede jeg i godter. Senere på aftenen, da det begyndte at blive koldt, gik jeg atter ned i salonen. Der sad mor og far endnu på hver sin stol og småblundede. På gulvet var der fyldt med unge sygeplejersker, der lå og hvilede sig, og da der ingen siddepladser var, måtte jeg lægge mig mellem dem og faldt snart i søvn med det mig udleverede redningsbælte som hovedpude. Vi sejlede hele natten med mørklagt skib, blændede lanterner og udsvungne redningsbåde, men da skibet skulle hurtigt frem, kørtes der så hårdt med blæserne til fyrrummet, at der stod en lysende glød over begge skorstene, så skibet har sikkert alligevel været synligt langt bort. Næste morgen, da det lysnede, blev jeg vækket, og jeg gik så op på dækket sammen med mine forældre, der nu havde fået tilladelse til at forlade salonen, og forude lå nu den smukke indsejling til Le Havre med fyrtårnet på den yderste pynt "Kap de la Heve"

Ved ankomsten var skibets to franske redere mødt op for at ønske mine forældre til lykke med brylluppet året før i London. Det var nok på deres initiativ, at vi var sluppet så hurtigt fra Southampton, idet der var udvekslet flere telegrammer under vort ophold der. De fulgte os gennem havnekarveret, der dengang bestod af lutter små beværtninger, og pludselig lå fars skib der - den hvidmalede jernbark "Johan" af Marstal.

(Fra Søens folk, bind 1)